

Nyhedsbrev nr. 9/2013

Arbejdsmiljøklagenævnet har i oktober måned 2013 truffet følgende afgørelser af almen eller principiel interesse.

Afgørelserne vil kunne læses i deres helhed i Retsinformation.

Nyhed: Klik på nyhedsbrevets link ([Sagens journalnummer eller nyhedsbrevets indholdsfortegnelse](#)) for at få direkte adgang til den enkelte afgørelse.

Bemærk: Søgefunktionen er dog først aktiv, når de enkelte afgørelser er frigivet i Retsinformation.

Afgørelserne kan også søges i Retsinformation under udvidet søgning af afgørelser ved at anvende sagens journalnummer, der er givet i parentes (2013-....-.....).

[Indholdsfortegnelse](#)

Lov om arbejdsmiljø..... 1

Sag nr. 1 Fastholdelse af afgørelse om, at temperaturen i en montagehal efter reglerne om faste arbejdssteders indretning skal være tilpasset den menneskelige organisme i arbejdstiden..... 1

Sag nr. 2 Fastholdelse af afgørelse om at nedbringe risikoen for røveri med vold og trusler i forbindelse med pengehåndtering i en dagligvareforretning.....3

Sag nr. 3 Ophævelse af påbud om forsvarlig håndtering af dunke.....5

Sag nr. 4 Påbud om forsvarlig anvendelse af et CE mærket automatisk højlager 7

Lov om arbejdsmiljø

Sag nr. 1 Fastholdelse af afgørelse om, at temperaturen i en montagehal efter reglerne om faste arbejdssteders indretning skal være tilpasset den menneskelige organisme i arbejdstiden.

En virksomheds montagehal var omfattet af reglerne i faste arbejdssteders indretning, idet de ansatte udfører arbejde i hallen, som er en del af virksomhedens bedriftsområde, og temperaturen i hallen skal derfor være tilpasset den menneskelige organisme under hensyn til de anvendte arbejdsmetoder og den fysiske belastning, som de ansatte udsættes for.

Ved et tilsynsbesøg konstaterede Arbejdstilsynet, at en virksomheds ansatte arbejdede med montagearbejde af vindmøller i en hal, som fremstod kølig og uopvarmet. Arbejdet bestod blandt andet i stillestående og stillesiddende montagearbejde på knæ og skamler. Medarbejderne anvendte overtøj og halsbeklædning.

Ved Arbejdstilsynets forespørgsel blev det oplyst, at der ikke var etableret opvarmning af hallen, men at der nok ville komme en eller anden form for opvarmning på grund af fugt og kondensrisiko, som kunne gå ud over kvaliteten af de enheder, der arbejdedes med.

Hallen var velisoleret, og i den ene ende var der en stor port. Udendørstemperaturen blev om eftermiddagen målt til +13 grader celsius, og Arbejdstilsynet vurderede, at der var cirka samme temperatur inde i hallen.

Arbejdstilsynets vurderede, at temperaturen i montagehallen ikke er tilpasset arbejdets art, da det vurderes, at de ansattes fysiske aktivitet blandt andet er stillestående og/eller stillesiddende montagearbejde samt arbejde med let legemlig anstrengelse.

Arbejdstilsynets traf på den baggrund afgørelse om, at virksomheden har overtrådt arbejdsmiljølovgivningen ved ikke at sikre sig, at temperaturen i arbejdstiden i montagehal var tilpasset den menneskelige organisme.

Virksomheden klagede over afgørelsen, og anførte, at arealet skal anses som en byggeplads, og at de krav der stilles, herunder til indretningen, derfor bør have hjemmel i bekendtgørelsen om bygge- og anlægsarbejde.

Regler

Det fremgår af § 42, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdsstedet skal indrettes således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 1, stk. 1, i bekendtgørelsen om faste arbejdssteders indretning, at bekendtgørelsen omfatter ethvert arbejdssted, hvor der udføres arbejde for en arbejdsgiver, med de begrænsninger der blandt andet følger af undtagelserne i § 2.

Det fremgår af § 2, stk. 1, nr. 1, i samme bekendtgørelse, at bekendtgørelsen ikke gælder hvor arbejdet, der udføres, er bygge- og anlægsarbejde, jf. bekendtgørelsen om bygge- og anlægsarbejde

Det fremgår af § 31, i samme bekendtgørelse, at temperaturen i arbejdstiden i arbejdsrummene skal være tilpasset den menneskelige organisme under hensyn til de anvendte arbejdsmetoder og den fysiske belastning, som de ansatte udsættes for. Temperaturforholdene i arbejdsrummet skal være uden generende temperaturforskelle.

Det fremgår af § 1, stk. 1, i bekendtgørelsen om bygge- og anlægsarbejde, at bekendtgørelsen gælder for bygge- og anlægsarbejde (byggepladser), hvad enten arbejdet udføres af ansatte, arbejdsgiver selv eller af selvstændige uden ansatte.

Det fremgår af § 1, stk. 4, nr. 1, i samme bekendtgørelse, at ved bygge- og anlægsarbejde forstås i denne bekendtgørelse arbejde, der udføres i forbindelse med opførelse og ændring af bygninger og konstruktioner, herunder montagearbejder.

Afgørelse

Et enigt Arbejdsmiljøklagenævnet fandt, at virksomhedens montagehal er omfattet af reglerne i faste arbejdssteders indretning, idet virksomhedens ansatte udfører arbejde i montagehallen, som er en bygning inden for virksomhedens driftsområde.

Nævnt fandt således, at det montagearbejde, der foregår i hallen, ikke kan anses for bygge- og anlægsarbejde således, at arealet/hallen kan anses for en byggeplads, idet en byggeplads er der, hvor en bygning, et anlæg eller en konstruktion opføres og skal anvendes/bruges, hvilket ikke er tilfældet i relation til montagearbejdet i hallen.

Nævnet fandt desuden, at det forhold, at en vindmølle i tinglysningsmæssig forstand betragtes som en fast ejendom, som anført af virksomheden, ikke kan føre til en ændret vurdering.

Nævnet fandt herved, at arbejdet i montagehallen ikke adskiller sig fra den situation, hvor en bygning eller bygningsdel, som først bygges på et fast arbejdssted for dernæst at blive transporteret til det sted, hvor bygningen eller bygningsdelen monteres til en fast ejendom. I denne situation, vil stedet, hvor bygningsdelen bygges, heller ikke blive anset for en byggeplads.

Et enigt nævn fastholdt herefter Arbejdstilsynets afgørelse, idet nævnet fandt, at temperaturen ikke var tilpasset den menneskelige organisme under hensyn til de anvendte arbejdsmetoder og den fysiske belastning, som de ansatte blev udsat for.

Nævnet lagde herved vægt på, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøget den 27. september 2012 konstaterede, at montagehallen fremstod kølig og uopvarmet, at udendørstemperaturen blev målt til 13 grader, og at Arbejdstilsynet vurderede, at der var cirka samme temperatur inde i hallen.

Nævnet lagde desuden vægt på, at 3 elektrikere var i gang med montagearbejde af dele til vindmøller, at arbejdet bl.a. bestod i stillestående og stillesiddende arbejde på knæ og skamler, og at de ansatte anvendte overtøj og halsbeklædning.

Nævnet bemærkede i øvrigt til virksomheden anmodning til nævnet om at undersøge, hvordan byggepladserne ved etableringen af Storebæltsbroen og Øresundsbroen er blevet behandlet, og har desuden opfordret nævnet til at komme og besigtige hallen, at nævnet ikke har haft en sag, hvor nævnet skulle tage stilling til, hvordan byggepladserne ved etableringen af Storebæltsbroen og Øresundsbroen er blevet behandlet. Nævnet har således ingen praksis vedrørende de nævnte broprojekter.

Nævnet bemærkede herudover, at nævnets sagsbehandling efter reglerne alene foregår skriftlig, og at nævnet derfor ikke har mulighed for at besigtige hallen ([j.nr. 2013-6030-03952](#)).

Sag nr. 2 Fastholdelse af afgørelse om at nedbringe risikoen for røverier med vold og trusler i forbindelse med penge håndtering i en dagligvareforretning

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt Arbejdstilsynets afgørelse om, at en virksomhed skal forebygge risikoen for vold og trusler om vold som følge af røverier i forbindelse med arbejdet med penge håndtering i virksomhedens butik, idet risikoen for vold og trusler i arbejdet med penge håndteringen i butikken ikke var forebygget tilstrækkeligt, da deponeringen af pengene ikke foregik diskret, og at en nøgle befandt i kassen ved Arbejdstilsynets tilsynsbesøg.

Ved tilsynsbesøg i en dagligvarebutik konstaterede Arbejdstilsynet, at deponering af penge fra kassen foregik ved, at sedler fra kassen blev overført til en kasse, som var låst inde i et skab ved kassen. Nøglen til skabet med boksen befandt sig i kassen ved tilsynsbesøget.

Virksomheden erkendte, at nøglen til skabet under Arbejdstilsynets tilsynsbesøg befandt sig i kassen, men at nøglen normalt er i den lukkeansvarliges besiddelse, men at den kan ligge i kassen, hvis den lukkeansvarlige ikke er til stede.

Ved Arbejdstilsynets tilsynsbesøg blev det oplyst, at der kan komme en del kontanter i kassen på et tidspunkt, hvor det ikke er muligt at deponere penge, så det kan sikres, at kassebeholdningen kan holdes lav efter dette tidspunkt og frem til lukketid.

Det blev desuden oplyst, at der i butikkens posthus ikke fraføres kontanter i løbet af postbutikkens åbningstid, uanset mængden af kontanter i skuffen, hvorved der er en risiko for, at pengebeholdningen kan blive for stor.

Regler

Det fremgår af § 38, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 4, stk. 1, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdet i alle led skal planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Planlægningen og tilrettelæggelsen af arbejdet skal ske under hensyntagen til de forebyggelsesprincipper, der er angivet i bekendtgørelsens bilag.

Det skal iagttages, at der ikke foreskrives eller forudsættes anvendt konstruktioner, planudformninger, detalilløsninger og arbejdsmetoder, der kan være farlige for eller forringe sikkerhed eller sundhed ved arbejdets udførelse. Endvidere skal det sikres, at de samlede påvirkninger på kort eller lang sigt ikke forringer de ansattes sikkerhed eller sundhed.

Det fremgår af § 7, stk. 1, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdet i alle led skal udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt ud fra både en enkeltvis og samlet vurdering af de fysiske, ergonomiske og psykosociale forhold i arbejdsmiljøet, som på kort eller lang sigt kan have indvirkning på den fysiske eller psykiske sundhed.

Afgørelse

Et enigt Arbejdsmiljøklagenævn fastholdt Arbejdstilsynets afgørelse, således at virksomheden skal forebygge risikoen for vold og trusler om vold som følge af røverier i forbindelse med arbejdet med pengehåndtering i butikken, idet nævnet fandt, at risikoen for vold og trusler i arbejdet med pengehåndteringen i butikken ikke er forebygget tilstrækkeligt.

Nævnet lægger til grund, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøget konstaterede, at deponering af penge fra kassen foregår ved, at sedler fra kasseindsatsen overføres til en lille sort kasse med låg og spænderem, som er låst inde i et skab under selve kassen. Under disse forhold er nævnet enig i, at deponeringen af pengene ikke kan foregå diskret.

At nøglen til skabet med boksen konkret befandt sig i kassen ved Arbejdstilsynets tilsynsbesøg, fandt nævnet på det foreliggende grundlag er med til at skærpe risikoen.

Nævnet lagde vægt på, at den lille sorte kasse med kontanter ved 19.-19-30 tiden flyttes til butikkens andet pengeskab, og at medarbejderen ved Arbejdstilsynets tilsynsbesøg har oplyst, at der kan komme en del kontanter i kassen efter dette tidspunkt, hvor det således ikke er muligt at deponere penge, så det kan sikres, at kassebeholdningen kan holdes lav efter dette tidspunkt og frem til lukketid.

Nævnet lægger desuden vægt på, at der ikke kan fraføres kontanter fra skuffen i postbutikken i løbet af postbutikkens åbningstid, uanset mængden af kontanter i skuffen, hvorved der er en risiko for, at pengebeholdningen kan blive for stor.

Nævnet bemærkede, at butikkens beliggenhed ikke er en faktor, der alene kan begrunde vurderingen af, om risikoen for vold og trusler i forbindelse med arbejdet med pengehåndtering er forebygget tilstrækkeligt, og at det forhold, at der tidligere er begået røverier mod butikken, ikke alene kan begrunde risiko for røveri. Nævnet fandt dog, at tidligere begået røverier mod butikken kan underbygge, at der er en vis risiko for røveri i butikken.

Nævnet bemærkede at nævnet anerkender, at butikken har gjort flere forebyggende tiltag. Der er blandt andet opsat kameraer og piktogrammer i butikken, overfaldsalarm i posthuset, og der er mulighed for at give alarmcentralen hemmelig besked, hvis man tvinges til at slå alarm fra. Der er desuden etableret kikhul i bagdøren, ekstra lys i butikkens baggård, tidslås på pengeskabe og dropbox i udgangskassen.

Desuden instrueres medarbejderne omkring risiko for, og adfærd ved, røveri, og der er meget fokus på instruktion af unge medarbejdere, ligesom sikkerhedsreglerne er ophængt og butikens APV handleplan har fokus på røveririsici.

Nævnet finder imidlertid, at de forebyggende tiltag ikke i tilstrækkelig grad mindsker risikoen for røverier, idet der foregår synlig pengehåndtering, ligesom der er let tilgængelig adgang til kontanter i butikkens åbningstid, hvor der kan være kunder i butikken ([j.nr. 2013-6024-18600](#)).

Sag nr. 3 Ophævelse af påbud om forsvarlig håndtering af dunke

Arbejdsmiljøklagenævnet ophævede Arbejdstilsynets påbud om forsvarlig manuel håndtering af 23 kg dunke, idet Arbejdstilsynet ikke havde sandsynliggjort, at arbejdet ikke var planlagt, tilrettelagt og faktisk udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Arbejdstilsynet besøgte en virksomhed og under rundgangen konstaterede Arbejdstilsynet, at der stod nogle rengøringsdunke på 23 kg i en holder tæt ved en maskine.

Arbejdstilsynet fik oplyst af en ansat, som arbejder i området, at der ca. hver 14. dag skal hentes 2 dunke på lageret. De er 6 ansatte, som deler denne opgave.

Der foregik ikke håndtering af dunkene, da Arbejdstilsynet var på besøg, men Arbejdstilsynet fik forklaret og illustreret, hvorledes det foregår.

På lageret står dunkene på paller på gulvet, og når en ansat skal tage en dunk fra pallen, går den ansatte ind på pallen og løfter den. Løftet foregår med foroverbøjet ryg og i $\frac{3}{4}$ arms rækkeafstand. Arbejdstilsynet optog fotos af det, der blev illustreret for Arbejdstilsynet.

Der er en vange, som den ansatte bukker sig ind under, når den ansatte tager dunken fra pallen. Når dunken skal på plads i holderen inde ved maskinen, løfter den ansatte dunken fra en 'hund' og over i beholderen. Der løftes med $\frac{3}{4}$ arms rækkeafstand og med foroverbøjning og vrid af ryggen.

Arbejdstilsynet traf på den baggrund afgørelse med påbud om forsvarlig håndtering af dunkene og gav samtidig et påbud om brug af autoriseret rådvirksomhed, idet Arbejdstilsynet vurderede, at arbejdet med manuel håndtering af 23 kg's dunke ikke er planlagt, tilrettelagt og udført sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og at det indebærer risiko for ergonomisk belastning primært af de ansattes ryg.

Arbejdstilsynet lagde til grund for påbuddet, at der løftes dunke på 23 kg i $\frac{3}{4}$ arms rækkeafstand, og at der er forværende faktorer i form af foroverbøjning og vrid af ryggen og trange pladsforhold, når der løftes på lageret.

Virksomhedens partsrepræsentant klagede på vegne af virksomheden og anførte, at Arbejdstilsynet ikke har set løftene foregå i en naturlig arbejdssituation, men har efter egen instruks fået det illustreret, hvordan arbejdet foregår.

Klageren fandt ikke, at manuel håndtering af dunke planlægges, tilrettelægges og faktisk udføres ved, at en ansat træder ind på pallen og bukker sig under vangen i stedet for at trække dunken ind på pallen og foretage løftet udenfor vangen tæt på kroppen.

Regler

Det fremgår af § 38, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 3, i bekendtgørelsen om manuel håndtering, at manuel håndtering, der kan indebære risiko for sikkerhed eller sundhed, skal undgås ved hensigtsmæssig tilrettelæggelse af arbejdet, herunder anvendelse af tekniske hjælpemidler. Hvis dette ikke er muligt, skal der træffes effektive foranstaltninger til imødegåelse af risikoen.

Det fremgår af § 4, i samme bekendtgørelse, at ved vurderingen af den sikkerheds- og sundhedsmæssige risiko ved et arbejde med manuel håndtering skal navnlig byrdens beskaffenhed tages i betragtning og desuden den nødvendige fysiske anstrengelse, arbejdsstedets beskaffenhed og arbejdsforholdene i øvrigt.

Afgørelse

Arbejdsmiljøklagenævnet ophævede Arbejdstilsynets påbud om forsvarlig manuel håndtering af 23 kg dunke, og ophævede påbuddet om, at virksomheden skal bruge en autoriseret rådgivningsvirksomhed, idet et flertal på 6 af nævnets medlemmer ikke fandt, at Arbejdstilsynet havde sandsynliggjort, at arbejdet ikke var planlagt, tilrettelagt og faktisk udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Flertallet lagde vægt på, at Arbejdstilsynet af en medarbejder i virksomheden alene fik illustreret, hvorledes håndteringen af dunkene foregår, og at det af Arbejdstilsynets beskrivelse af de faktiske forhold ikke fremgår, om en repræsentant for virksomhedens ledelse eller om en af de ledelsesrepræsentanter, som Arbejdstilsynet talte med under tilsynsbesøget, og som deltog ved den for Arbejdstilsynet illustrerede arbejdssituation, har bekræftet, at løft faktisk foregår på den foreviste måde.

Flertallet lagde desuden vægt på, at virksomhedens partsrepræsentant på virksomhedens vegne har bestridt, at manuel håndtering af 23 kg dunke planlægges, tilrettelægges og faktisk udføres ved, at en ansat træder ind på pallen og bukker sig under vangen i stedet for at trække dunken ind på pallen og foretage løftet udenfor vangen tæt på kroppen.

Flertallet lagde endvidere vægt på, at virksomhedens partsrepræsentant på virksomhedens vegne har bestridt, at løftet af dunken over i beholderen faktisk udføres hen over pallen i stedet for at flytte pallen, så løftet kan udføres tæt til kroppen.

Flertallet lagde endelig vægt på, at det af Arbejdstilsynets oplysninger om antallet af medarbejdere alene fremgår, at der er tale om 6 medarbejdere, der deles om afhentningen af dunke cirka hver 14. dag.

Mindretalsudtalelse

Et mindretal på 5 af nævnets medlemmer fandt, at der er grundlag for at fastholde både det materielle påbud, idet mindretallet finder, at løftene foretages i det røde område i Arbejdstilsynets vejledning om løft, træk og skub ([j.nr. 2013-6023-21951](#)).

Sag nr. 4 Påbud om forsvarlig anvendelse af et CE mærket automatisk højlager

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt påbud om, at en virksomheds automatiske højlager skal anvendes således, at det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, idet Arbejdstilsynet havde konstateret, at det under driften var muligt at gå ind i anlægget, uden at anlægget stoppede, og at de ansatte kunne komme fra en stoppet række til en ikke stoppet række, hvilket kunne medføre personskade, hvis en ansat bliver ramt af det fuldautomatiske lagers kraner, når disse er i drift.

Arbejdstilsynet besøgte en virksomhed, hvor der blev set på virksomhedens fuldautomatiske højlager med pallepladser og pallekraner fra 2004, CE-mærket.

Arbejdstilsynet konstaterede, at der kun var påhængt en plastikkæde, som afskærmning ind til den del af anlægget, hvor de automatiske kraner sætte pallerne fra sig, og at man ved at bukke sig, uproblematisk kunne komme fra en række til den næste. De automatiske kraner bevæger sig i et højt tempo.

Det blev oplyst, at kun instrueret personale betjener anlægget, og at man i det tilfælde, at man har en fejl rullebanen, har en procedure for altid at gå ned i bunden af anlægget, iføre sig faldsikringsudstyr og kravle op til fejlen nedefra.

Arbejdstilsynet vurderede, at anvendelsen af det automatiske anlæg, til trods for procedure, ikke foregår på en sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarlig måde.

Arbejdstilsynet afgav derfor påbud om, at sikre, at anvendelsen af det fuldautomatiske højlager kan anvendes fuldt forsvarligt.

Virksomheden klagede over påbuddet, og anførte blandt andet, at opførelsen af virksomhedens fuldautomatiske højlager er i fuld overensstemmelse med "Overensstemmelseserklæring, maskindirektivets bilag II.A".

Regler

Det fremgår af § 45, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at maskiner, maskindele, apparater, redskaber og andre tekniske hjælpemidler skal være indrettet og skal anvendes således, at de sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarlige.

Det fremgår, af § 4, i bekendtgørelsen om anvendelse af tekniske hjælpemidler, at anvendelsen skal ske på en sikkerheds- og sundhedsmæssig fuldt forsvarlig måde.

Afgørelse

Et enigt Arbejdsmiljøklagenævnet fandt, at virksomhedens fuldautomatiske højlager ikke anvendes således, at det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Nævnet lagde vægt på, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøget konstaterede, at det under driften var muligt at gå ind i anlægget, uden at anlægget stoppede, og at de ansatte i bunden af anlægget uproblematisk kunne komme fra en stoppet række til en ikke stoppet række, hvilket kunne medføre personskade, hvis en ansat bliver ramt af det fuldautomatiske lagers kraner, imens disse er i drift.

Arbejdsmiljøklagenævnet bemærkede til virksomhedens klage, at påbuddet vedrører anvendelsen af det fuldautomatiske højlager og ikke indretningen. Overensstemmelseserklæringen vedrører således producentens erklæring om, at højlageret er fremstillet i overensstemmelse med maskindirektivet, som stiller en række krav til maskiners indretning, hvorimod påbuddet vedrører den måde, hvorpå højlageret anvendes af de ansatte ([j.nr. 2013-6040-21244](#)).

Nyhedsbreve fra Arbejdsmiljøklagenævnet (AMK) kan findes på Arbejdsmiljøklagenævnets hjemmeside www.arbejdsmiljoeklagenævnet.dk under "læs afgørelser fra AMK".

Dette nyhedsbrev er udgivet af Arbejdsmiljøklagenævnets sekretariat.
Ansvarlig for nyhedsbrevet er Chefkonsulent Erik Pohl, direkte tlf. 6189 7443.
